

veřejnosti oznámeno, že na dopadení pachatele je vysáána vysoká odměna. Slib odměny uveřejněný v časopisu jako závazné pro žalovaného přislíbení odpadá, neboť uveřejnění stalo se bez vědomí žalovaného, nikoli na jeho žádost, takže, nepocházejíc od něho, žalovaného zavázati nemohlo. Druhé přislíbení odměny rovněž není závaznou přípovědí a opačné stanovisko žalobce je mylné. K závaznosti schází tomuto slibu podstatná dle §u 860 obč. zák. náležitost, totiž veřejné jeho oznámení. Veřejným oznámením sluší totiž rozuměti projev tak učiněný, že může býti seznán od neobmezeného počtu osob individuálně neurčených, a této povahy projev učiněný na policejním úřadě a dále sdělený úřadům nemá. Zbývá přislíbení odměny plakátem. Tento slib odměny oba nižší soudové pominuli, ale tento slib byl pro žalovaného nepochybně závazným, protože oznámen byl veřejně a pocházel od něho. Ale byť i jinak přislíbení toto bylo platné, žalobci z něho nárok na odměnu nevzešel. Jak již svrchu bylo uvedeno, byla v plakátě přislíbena odměna za dopadení pachatele a že tohoto výsledku žalobce docílil, zůstalo nedokázáno. Žalobce dopadl sice s ukradenými věcmi Františka L-a, ale o Františku L-ovi nebylo dokázáno než, že ukradené u žalovaného věci na sebe převedl a je zašantročil, že tedy byl podílníkem, nikoli pachatelem krádeže. Tak také vyzněl trestní rozsudek krajského soudu. Nedopadnuv pachatele, za což jediné byla plakátem přislíbena odměna, nemá žalobce nároku na připověděnou odměnu a to ani zcela ani z nějaké její části. Z důvodu vrácení ukradených věcí odměnu žalobce požadovati nemůže, protože na to v plakátě odměna vysáána nebyla.

Čís. 2421.

Náhradní nárok proti státu pro neodůvodněné odsouzení.

Zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák., nelze použiti, vešlo-li usnesení, jímž trestní řízení následkem obnovy bylo zastaveno, v právní moc dříve, nežli onen zákon nabyl účinnosti.

Dle zákona ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák. nabývá usnesení, trestní řízení zastavující, právní moci dnem, kdy bylo vydáno; doručení netřeba. Nárok dle tohoto zákona nelze uplatňovati žalobou na vrchním zemském soudě.

(Rozh. ze dne 22. března 1923, Bc I 1 22.)

Žalobce (povoláním obchodník), jenž byl rozsudkem krajského soudu v Litoměřicích ze dne 13. března 1911 pro zločin veřejného násilí dle §u 81 tr. zák. a pro přestupky §u 312 a 516 tr. zák. právoplatně odsouzen k trestu těžkého žaláře na 4 měsíce, podal žádost za obnovu trestního řízení, které bylo usnesením krajského soudu v Litoměřicích ze dne 22. října 1912 vyhověno a rozsudek ze dne 13. března 1911 byl zrušen proto, poněvadž dle posudku znalce-lékaře trpěl žalobce duševní chorobou, tak že byl nepřičetným a v tomto stavu dopustil se trestných činů, jemu za vinu kladených. Trestní řízení bylo pak proti žalobci usnesením ze dne 23. října 1912 dle §u 109 tr. ř. zastaveno. Ve vazbě

byl žalobce v oné trestní věci u okresního soudu v Chabařovicích od 11. do 13. července 1910 a u krajského soudu v Litoměřicích od 27. února do 2. března 1911, ježto se při hlavním líčení choval neslušně. Dne 2. srpna 1913 žádal žalobce náhradu za neodůvodněné odsouzení. Usnesením ze dne 9. července 1918 zamítl krajský soud v Litoměřicích tuto žádost s tím, že dle §u 3 zákona ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák. nárok na náhradu zanikne do 3 měsíců po dni, kdy bylo trestní řízení zastaveno. Vrchní zemský soud zrušil 6. srpna 1918 toto usnesení s tím, že se řízení prováděti má dle zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák. Krajský soud v Litoměřicích nařídil proto dne 10. listopadu 1920 doručení usnesení, dle kterého se povoluje obnova trestního řízení, žalobci. Tento se obrátil 26. ledna 1921 na ministerstvo spravedlnosti se žádostí, by nárok na odškodnění za neodůvodněné odsouzení dobrovolně uznalo. Ministerstvo nařídilo výnosem ze dne 16. dubna 1921 vrchnímu zemskému soudu, by žalobce poučil, že mu uplatňovaný nárok dle zákona ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák. nepřísluší, jelikož ho neuplatňoval do 3 měsíců ode dne zastavení trestního řízení. Ministerstvo spravedlnosti obrátilo se na generální prokuraturu, by ve věci podala dobrozdání, a když tato projevila souhlas s návrhem a prohlásila, že dle jejího názoru porušen byl usnesením vrchního zemského soudu u krajského soudu v Litoměřicích zákon v §u 3 zákona ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák., po případě § 9 zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák., poukázalo generální prokuratura k podání zmateční stížnosti na záštitu zákona. Nejvyšší soud uznal pak nálezem ze dne 27. ledna 1922, čís. Kr I 42/22—4, trestní sbírky čís. 715, že usnesením vrchního zemského soudu ze dne 6. srpna 1918 a usnesením krajského soudu v Litoměřicích ze dne 10. listopadu 1920 porušen byl zákon. Žalobu o odškodné za bezdůvodné odsouzení vrchní zemský soud v Praze jako procesní soud první stolice zamítl. Důvod y: Žalobce opírá žalobní nárok o zákon ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák. o náhradě škody osobám neprávem odsouzeným, neboť podal žalobu u vrchního zemského soudu v Praze, který dle §u 5 tohoto zákona k rozhodování o náhradách škody po rozumu tohoto zákona je povolán. Je tudíž zkoumati, zda předpoklady pro použití tohoto zákona na tento případ jsou dány. Dle ustanovení §u 9 tohoto zákona má býti ho použito na rozsudky občanských soudu jen tehdy, nabylo-li rozhodnutí, nárok odůvodňující (§ 1 odstavec první), právní moci teprve po dnu vyhlášení tohoto zákona. Rozhodnutím, nárok odůvodňujícím, jež zde jedině v úvahu přicházeti může, jest dle §u 1 (1) zastavení řízení po obnově trestního řízení. Spisy krajského soudu v Litoměřicích jest zjištěno, že k návrhu státního zastupitelství v Litoměřicích krajský soud tamtéž usnesením ze dne 22. října 1912 návrhu žalobcovu na obnovu trestního řízení vyhověl, trestní rozsudek ze dne 13. března 1911 v celém obsahu zrušil, usnesení to zástupci žalobce doručil a pak k návrhu státního zastupitelství usnesením ze dne 23. října 1912 trestní řízení dle §u 109 tr. ř. (§ 359 tr. ř.) zastavil. Toto usnesení nebylo žalobci doručeno. Tato okolnost nemá však pro pravomoc onoho usnesení významu, poněvadž sice dle §u 110 tr. ř. má býti obviněný uvědoměn o zastavení přípravného vyšetřování, avšak, i když se tak nestane, nabude

zastavení právní moci, poněvadž obviněný nemá práva, do zastavení přípravného vyšetřování si stěžovati (§ 113 tr. ř.). Nabylo tedy ono usnesení zastavovací ze dne 23. října 1912 tímto dnem právní moci. Je-li tomu tak, nelze dle ustanovení §u 9 zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák. ustanovení jeho na tento případ použiti a, poněvadž žalobce nárok žalobní jediné o tento zákon opírá, slušelo žalobu již z tohoto důvodu jako neopodstatněnou zamítnouti. Týž výsledek nastal by však i tehdy, kdyby příznáno bylo, že zde ustanovení tohoto zákona platí. Žalobce domáhá se náhrady škody, kterou utrpěl neoprávněným držením ve vazbě v trestní věci, vedené proti němu u krajského soudu v Litoměřicích pro zločin §u 81 a přestupky §u 312 a 516 tr. zák., v níž vydán byl pak odsuzující rozsudek ze dne 13. března 1911. Jak již bylo uvedeno, jest spisy krajského soudu v Litoměřicích zjištěno, že k návrhu žalobce byla povolena obnova trestního řízení, odsuzující rozsudek v celém obsahu zrušen a řízení trestní zastaveno, a na základě těchto spisů se dale zjišťuje, že žalobce v této trestní věci dne 12. července 1910 okresnímu soudu v Chabařovicích do vazby byl dodán, týmž soudem dne 13. července 1910 prozatímní vazba vyšetřovací na něho byla uvalena, ale ještě téhož dne na svobodu byl propuštěn. Na základě týchž spisu se zjišťuje, že žalobci při hlavním přelíčení dne 19. ledna 1911 uložen byl dle ustanovení §u 234 tr. ř. pro nepřístojné chování trest vězení v trvání 3 dnu. Z oné skutečnosti, totiž dvoudenní vazby u okresního soudu v Chabařovicích, neodvozuje žalobce náhradních nároku, z druhé trestní vazby rovněž ne, ale z ní by také nároky takové odvozovati nemohl, poněvadž nemůže tu býti řeči o nesprávném odsouzení, jaké § 1 cit. zákona z r. 1918 na mysli má. V jiné vyšetřovací nebo trestní vazbě, jak se týmiž spisy zjišťuje, žalobce nebyl a postrádá proto žalobní nárok veškerého podkladu. Nárok na náhradu utrat 3800 K, o něž dodatečně žalobu rozšířil, žalobce vůbec uplatňovati nemohl, poněvadž nezachoval se dle §u 3 uvedeného zákona, nevybídnuv před tím stát, aby dobrovolně jeho nároky uznal. Žalobce byl sice ve vyšetřovací vazbě krajského soudu v Litoměřicích, a to od 18. září 1912, kdy zatčen byl v Ústí n. L., dopraven do vazby soudu v Ústí n. L., odtud pak krajskému soudu v Litoměřicích, a v řádné vazbě vyšetřovací držán až do 23. října 1912, kdy řízení trestní bylo proti němu zastaveno. Tato vazba uvalena však na žalobce v trestní věci pro zločin zpronevěry dle §u 183 tr. zák. Pro tento čin žalobce nebyl odsouzen, rozsudek krajského soudu v Litoměřicích ze dne 13. března 1911 se na tento čin nevztahuje a také obnova tohoto řízení nebyla povolena. Z důvodu této vazby nemůže tedy žalobce nároky uplatňovati a také jich neuplatňuje, odvozuje svůj nárok jediné z přetrpěné vazby, uvalené prý na něho v trestní věci pro zločin §u 81 a přestupky §u 312 a 516 tr. zák. Žalobce byl tedy nanejvýše oprávněn, opíratí svůj nárok o zákon ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák. Ale i dle tohoto zákona náhradní nárok žalobcův zaniknul, poněvadž ho neuplatňoval v čas. Lhuta pro uplatňování nároku toho počala běžeti od 23. října 1912, od vydání zastavujícího usnesení dle §u 1 tohoto zákona, ale žalobce nárok svůj vznesl, jak ze spisu krajského soudu v Litoměřicích je zjištěno, teprve podáním ze dne 2. srpna 1913, které došlo státního zastupitelství v Litoměřicích dne 5. srpna 1913,

tedy po lhůtě Šu 3 onoho zákona, tak že zaniknul. Vrchní zemský soud nebyl by ostatně k rozhodování o nároku náhradním, odvozovaném ze zákona ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák. příslušným a pořad práva byl by vyloučen, poněvadž v Šu 7 a 8 tohoto zákona předepsána jest zvláštní cesta, kterou nároky takové uplatňovati možno. Říšský soud byl sice zrušen a záležitosti, v čl. 3 a) st. zákl. zákona ze dne 21. prosince 1867, čís. 143 ř. zák. uvedené, přikázány byly k rozhodování jednak zemskému soudu v Praze po rozumu zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 2 sb. z. an., jednak nejvyššímu správnímu soudu na základě zákona z téhož dne čís. 3, a sice potud, pokud dle Šu 2 čís. 6 tohoto zákona pro vyřizování jejich jest zákonně předepsán pořad správní. Tomu dle ustanovení Šu 7 zákona ze dne 16. ledna 1892, čís. 64 ř. zák. tak jest a byl by proto pořad práva úplně vyloučen.

N e j v y š š í s o u d jako soud odvolací nevyhověl po ústním líčení odvolání.

D ů v o d y:

Odvolatel tvrdí, že mohl žalobu opřítí jedině o zákon ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák., poněvadž v čase podání žaloby platil tento zákon, který v Šu 9 ustanovuje, že dlužno ho použití ve všech případech, v nichž rozhodnutí, nárok zakládající, nabylo právní moci po dni vyhlášení tohoto zákona, a že řízení o návrhu na poskytnutí náhrady škody řídí se vždy podle tohoto zákona, nebyl-li ještě vznesen na bývalý říšský soud. Odvolatel má za to, že se usnesení, nárok jeho zakládající, ze dne 22. října 1912 stalo právoplatným teprve po vyhlášení onoho zákona, poněvadž mu bylo teprve následkem rozhodnutí vrchního zemského soudu v Praze ze dne 6. srpna 1918 výměrem krajského soudu v Litoměřicích ze dne 9. listopadu 1920 s příslušným poučením ve smyslu Šu 1 (3) svrchu uvedeného zákona doručeno. Avšak tento náhled jest mylným. Správně sice uvádí odvolatel, že nárok jeho byl založen usnesením ze dne 22. října 1912 vlastně zastavovacím usnesením ze dne 23. října 1912. Avšak v době, kdy tato usnesení byla vydána, platil zákon ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák., který nepředpisoval, že má býti usnesení, nárok na náhradu škody zakládající, neoprávněně odsouzenému za účelem uplatňování jeho nároků s příslušným poučením doručeno, jak to bylo později nařízeno zákonem ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák. Dlužno tedy otázku, kdy usnesení nárok zakládající nabylo právní moci, posuzovati jen podle právních norem v čase jeho vydání platných. V tom směru uznal procesní soud správně, že zastavovací usnesení ze dne 23. října 1912 nabylo tímto dnem právní moci, poněvadž obviněný nemá práva do zastavení přípravného vyšetřování si stěžovati (§ 113 tr. ř.). Nezáleží tedy na tom, že usnesení ze dne 22. října 1912 bylo doručeno tehdejšímu obhájci žalobcovu, ač žalobce byl choromyslný, a nikoli jeho opatrovníku, a že usnesení zastavovací ze dne 23. října 1922 mu vůbec doručeno nebylo, neboť tyto okolnosti nemohou na právní moci těchto usnesení ničeho měniti. Když tedy usnesení, nárok žalobcův zakládající, nabylo právní moci dávno před vydáním zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák., nelze tohoto zákona na nárok žalobcův podle výslovného ustanovení Šu 9 užiti.

Opačný názor vyslovený vrchním zemským soudem v Praze v rozhodnutí ze dne 6. října 1918 jest patrně nesprávným. Nárok žalobcův sluší tedy posuzovati jediné podle zákona ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák. Jak správně uvedl soud procesní, nebyl by však dovolaný vrchní zemský soud v Praze vzhledem k ustanovení §§ 7 a 8 tohoto zákona a Šu 2 čís. 6 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n., a Šu 1 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n. k rozhodování o žalobcově nároku podle zákona ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák. příslušný, při čemž není třeba se zabývati otázkou, zda by byl k tomu příslušným zemský soud v Praze či nejvyšší správní soud. Z toho důvodu netřeba se také zabývati dalšími otázkami, zda jest žalobce podle tohoto zákona se svým nárokem vyloučen, jaký vliv měla choromyslnost žalobce na včasné uplatňování těchto nároku a zda je nárok věcně po právu.

Čís. 2422.

Náhradový zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n.

Nelze si stěžovati do toho, že výpověď byla doručena soudem nepřislušným.

(Rozh. ze dne 27. března 1923, R I 224/23.)

Usnesení o k r e s n í h o s o u d u ve Vysokém, jímž byla doručena hospodařicímu vlastníku výpověď Státního pozemkového úřadu z hospodaření na zabraném majetku, bylo r e k u r s n í m s o u d e m potvrzeno.

Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

K námitce, že okresní soud ve Vysokém byl dle Šu 18 nepřislušným k doručení výpovědi, dlužno stížnosti ovšem oproti rekursnímu soudu dáti za pravdu, že příslušným byl okresní soud v Turnově jako soud bydliště vypovídaného hospodařícího majitele, avšak to má jen ten význam, že okresní soud ve Vysokém mohl a měl výpověď postoupiti dle Šu 44 j. n. okresnímu soudu v Turnově, pokud se týče, nebyla-li mu příslušnost tohoto jasna, výpověď Státnímu pozemkovému úřadu vrátiti, když však tak neučinil a výpověď doručil, je ta otázka bezpředmětná. Stížnost muže dle Šu 20 náhr. zák. podána býti jen proti výpovědi, t. j. pochybil-li Státní pozemkový úřad v jejím obsahu, nebo není-li tu pro ni podmínek, pro nějaké nedopatření soudu při jejím vyřizování však stížnost nepřisluší, nýbrž jen náprava, má-li ovšem účel. Kde, jako zde, je to bezpředmětno, tam platí předpis Šu 2 čís. 10 nesp. pat., že pochybení proti nepodstatným formalitám nevadí.

Čís. 2423.

Pro příslušnost k žalobě na cizozemskou pojišťovací společnost jest rozhodným předpis Šu 99 odstavec třetí j. n., třebas dle prorogační do-